

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КНЪИЖЕВНОСТЬ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ П. Ненадовићъ.

Издази свакогъ Че-
твртка.

Београдъ 20. Априла.

Цѣна в годишн. 8, по-
год. 4, а на три мес. 2 цв.

РАЗМЫШЛЯВАНЈА.

Одъ М.

(Продуженіе.)

Почетакъ кадъ е овде душе
Преправка там' за больи данъ,
Насище зашто у колевцы
Успава навекъ смртный санъ?
За другій животъ светъ и другій
Преправке камо прве ту?
Преправке камо у дивляку
Подобномъ зверу и скоту?
Па нашто, пыташъ, способности
Човеку нашто такавъ даръ,
Да земљомъ влада, мери мора,
Прелеће духомъ земный шаръ!
Да чуда ствара, мери сунца,
И дозна свезу светова,
Предскаже точно уштрбъ сунца,
Управля силомъ громава;
Да позна Бога саздателя,
Нѣгову мудрость, благость, моћъ,
Заръ све те даре, мудрования,
Да мигомъ сбрише, гроба ноћъ?
Ко вечность мери законъ светый,
Когъ придржава с' вѣчный Богъ,
Познае къ савршенству тежи,
Заръ нѣ вечность даръ за тогъ?"
А нашто пчели способности,
И нашто добру чудный даръ?
Па нашто птицам' та вештина
И нѣжне песме сладкій чаръ?
Одъ слабогъ мравка до човека
Постоя сила лествица,
У свакомъ сила соразмерна
Определеню частица.
У свету све е савршено,
Све има быћа свога цельъ,
У другомъ што е нагонъ сильный,
То й уму нашемъ полеть смельъ.
Све одговара своме концу
И свакомъ быћу сходна моћъ,

И едно съ другимъ скопчано е
К'о съ даномъ светлымъ мрка ноћъ.
Так' неполезанъ нѣ мравакъ
У прау нити слабый црвь,
И животъ рани бела течность
И сокъ, и топла, ладна кровь.
У свирки нуждна танка фрула
И нужданъ дивный виолинъ
И громка труба съ бубнѣмъ давъ
Сагласю целомъ сладкій чинъ.
Предъ закономъ в вечнымъ равно
Створенъ цело, свака тварь,
Изъ руке вечногъ проистиче
Створеню целомъ раванъ даръ.
У ланцу дакле нѣ человекъ,
Створеня тврѣа верига,
Одъ црва мрава, или лава,
Па како хоћешъ мери га.
Гди с' оку мутномъ непостижанъ
Подяже вишій сила домъ,
Ту человекъ к'о и црвь и мравакъ
Буице быва плѣнь и ломъ.
Одъ страшне надгромовне ватре
Там' пуца пропасть грми адъ,
У пропасть страшну руши с' грозно
И человекъ съ црвомъ, брегъ и градъ,
Там' бурна река шумомъ расти
И хукомъ страшно рони брегъ,
Гди съ гора! стрмы плюсакъ шушти
У потокъ стоплѣнь спушта снегъ;
Нагромиленный, страшной сили
Одолѣт' неможе обала,
Нештедно топи, руши, дави,
И люде мраве, све и сва.
Кадъ едно друго подпомаже,
И едно с' раѣа изъ другогъ,
Кадъ сва створеня безъ разлике
У одной мери любви Богъ;
Ту камо дичногъ отличія
Съ коимъ се людскій горди родъ?
Заръ мраву животъ смръть да раѣа
А нам' безсмрът'я вечный плодъ?
(Продуженіе слѣдую.)

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

WWW.UNILIB.RS

О ПРЕЗИРАНО СМРТИ.

(Изъ Монтана.)

(Конаць)

Хиронъ одбаціо е безсмртів, кадъ е за усло-
вїя съ нїмъ скопчана одъ отца свогъ разумео,
кои е самъ Богъ времена и траяня быо. Предста-
вите себи, истини сходно, како бы безпрестаный
животъ човеку несноснїи и теготнїи быти морао,
него онай што е, кои самъ му я дала! Кадъ небы-
сте, вы люди, смртъ имали, вы бы сте ме непра-
вно псовали, што самъ васъ исте лишила. Съ до-
брымъ самъ обозрѣмъ мало и горчине съ нѣомъ
помешала, да бы васъ смела, да небы, кадъ бы по-
знали, како е уживанѣ нѣно прїятно, за нѣомъ су-
више и непредосторожно грамзили. Да бы васъ у
ову умереность поставила, као што одъ васъ же-
лимъ, да ни одъ живота, ни одъ смрти не бегате, я
самъ обое, сладко и горко едно съ другимъ раз-
блажила. Я самъ учила Талеса, првогъ вашегъ му-
драца, да е живити и умерети равнодушно. Збогъ тога
е ономе, кой га е „зашто пытао не умира?“ врло му-
дро одговоріо: „Управъ зато небу што равнодуш-
но.“ Вода, земля, воздухъ и ватра, покрай други са
ставляюћи частїй могъ строя исто су тако орудїя
твогъ живота као и смрти. Зашто се плашишь по-
следнїгъ дана живого? Онъ ни еданъ данъ у ме-
рило слуги не меће више него сваки одъ остали.
Последнїй коракъ не причинява уморъ, онъ га са-
мо показуе. Сви дани иду къ смрти; последнїй до
нѣ дође. Видите, люди, овако гласе науке и му-
дрованя матере наше природе!

При свемъ томъ често самъ размышљавао, одъ
кудъ то бива, да намъ се смртъ у рату, или е на на-
ма самымъ, или на другомъ приметили, безъ сва-
когъ сравненя манѣ страшна чини, него у нашимъ
кућама; иначе бы была война наша само гоми-
ле лекара и лукаюћи жена. И будїи е смртъ у-
векъ и свуда една и иста, зашто е землѣделцы и
други одъ найниже классе слободнїе предсретаю не-
го други? Я држимъ да су узрокъ тога: неутешна
лица и страовите наредбе, коима е окружавамо, и
ков насъ већма страше него сама смртъ. Ненїй
сасвимъ новїй начинъ живота, плачь матере, су-
пруге и деце: посете коснути и пронутї особа: о-
ко насъ стоѣће бледе и неутешне слуге, мрачна
соба, горуће свеће, лекаряма и свещеницыма о-
круженный криветъ, саюжава око насъ све што е
страшно и ужасно. Мы већ видимо себе у мр-
твачкомъ сандуку и у гробу. Деца се я одъ сами
свои любимаца страше, кадъ и овако преображене
виде. Исто е тако и съ нама! Треба намъ како
стварма, тако и особама ларве скинути. Кадъ ове
нестане, онда не налазимо ни што више, ни манѣ
подъ нѣомъ, до управо ону исту смртъ, коїой су
мало пре кућевнїй слуга, или проста слушкїня
неустрашно на сусреть изишли. Нека е благосло-

вена смртъ, коя за сва ова преправляня и наредбе
времена не оставля.

Б. Малетићъ.

ПРОМЕТАЙ НОВАЦА МЕЃУ НАРОДИМА.

Што се годъ више новцы међу народомъ про-
мећу и иду одъ руке до руке, съ тимъ е све већа
полза засавъ народъ во обще, и за свакога по на-
особъ, еръ онда купуюћи еданъ одъ другогъ сва-
ки свое потребе новацъ иде одъ руке до руке, и
дае способъ свакому да може свое потребе по-
вседневно подмиривати.

Напротивъ кадъ новцы леже у земљи, или у
сандуцыма кодъ приватни люди, или у царскимъ
касѣма, онда се не промећу и не иду одъ руке до ру-
ке, и тако сваки осећа оскудицу и не може свое
потребе да подмируе. Ово су изображене и
мудре државе давно и одавно примѣтили, па кадъ
виде дасу се новцы у државне и приватне кассе
покупили, они онда праве разне потребе земальске,
украшаваю землю съ цуговима, свакогъ рода, пра-
ве заведенїя трговачка и економическа, и троше
новце, само да се разићу по народу и да народъ
нетрпи оскудицу. Нека наведемъ овде кои при-
мѣръ о тому:

У Русїй има заведенїе царско, кое дае приват-
нимъ людма новаца у заемъ и до 25.000, R на си-
гурно емство, а онай му плаћа само интересъ по
6 на сто на годину, па тимъ пачиномъ за 36 годи-
на „а садъ веле да су спустили на 22“ исплати и сав'
дугъ, и нїе ништа више дужанъ, а то царско заве-
денїе опетъ съ тимъ наплати се и за капиталъ и за
интересъ на нѣга, па іюштъ и за интересъ на ин-
тересъ. Дакле оному е толику грдну помоћ учи-
нно, а себи башъ ни найманѣ штете.

Колико е англеско царство дужно, оно неби
могло исплатити свой дугъ, да скупи све новце
одъ своїю царства кои су начинїи одъ како е светъ
постао па до сада, акамоли само са своим, па о-
петъ сви они кредитори су сигурни и сваки може
свою облигацїю продати кадъ годъ оће и узети
новце, ербо држава плаћа интересъ на онай капи-
талъ не по 6 него само по 2 $\frac{1}{2}$ и по 3 на % за
годину па люди кои немаю у шта да улажу свое
капитале, купую такове облигацїе и у зимаю ин-
тересъ држећи се горнїгъ рускогъ рачуна да ће
за неколико година съ тимъ интересомъ наплатити
и капиталъ и интересъ, и интересъ на интересъ,
а покрай тога зна да може свою облигацїю про-
дати кадъ годъ оће и узети новце, и найпосле,
кадъ бы царство пропало и неби могао на платити,
ништа га и некошта, онъ то држи да е отечеству
дао, а англези особито жертвую и приносе за пол-
зу и потребе свога отечества, и зато су тако да-
леко и дотерали.

Каждь се дакле узме да су и све облигацие и полице новцы готови, онда се може мислити колико у енглезској новаца има и да се ту непрестано троши на коѣ каква заведенія и путове и у крашенія па даже и на излишества само да се новцы међу народом' промеђу и да люди не трпе оскудицу.

Ето како изображене државе и одъ артия праве новце и даю имъ праву важность, само да се више новаца промеће међу народомъ. А ми и оно готово што имамо, едни затворамо у сандуке, други закопавамо у землю гди намъ већа часть и пропада и нигда више бела света невиди ако ко случайно не наиђе на нѣи да иѣ ископа, дакле ми сами препятствуемо прометай новаца међу нама, ако намъ ко са стране неда други на наше земальске производе. Но нѣ намъ ни замерити што тако чинимо, ербо ми немамо ни едногъ одъ вишеречени заведенія съ коимъ бы се могли ползовати, а нисмо иѣ могли ни имати ерѣ знамо како смо до юче были, па иѣ неможемо ни садъ имати, ерѣ нема ко кодъ насъ да таковимъ дѣломъ управля, а зашто нема, ето зато што смо све остаяли одъ други на трагъ. Но оно што нѣ было до садъ може быти одъ садъ, само айдмо напредъ и неостаймо на трагъ. Неможе се све на еданпуть, али нетреба ни на едномъ месту чамити, зато напредъ за светомъ паће мо и ми макаръ и доцнѣ стиѣи до цѣли.

ИСТОРИЯ ЕДНЕ НОГЕ.

Сантани, предсѣдателю републике у Мексики, одбѣи топъ едну ногу у битки. Нѣгови сограђани, у найвећемъ торжеству и паради саране ту ногу свогъ предсѣдателя на najlepшемъ месту у гроблю. После краткогъ времена миръ наступи, и мексиканцы не само да промену свогъ предсѣдателя и да га протераю изъ свое републике, него и ошѣ ископаю нѣгову ногу, и съ найвећимъ безчестіемъ и клетвомъ и прованѣмъ пренесу е и закопаю подъ вешалама. — После неколико година ударе Сѣверни американцы на мексиканце и они позову свогъ старогъ предсѣдателя опетъ, онѣ дође и одбѣи сѣверне Американце, онда нѣгови сограђани ископаю нѣгову ногу изподъ вешала, и са звоненѣмъ и пуцнявомъ топона, и съ литіомъ у найвећой паради саране опетъ исту ногу на свое старо место. — Да е тай предсѣдатель живіо и ошѣ десетъ година нѣгову ногу и ошѣ бы баремъ двапутъ ископавали и закопавали. (Оваквы ногу у свакой исторіи има много.)

СХОДНО СРЕДСТВО.

Едне жене была су деца свагда плачна и невесела. Еданъ запыта е: „За Бога госпол, што су ваша деца свагда жалостна у футльва“ на кое она одговори: „Ни я сама незнамъ, я иѣ свакой данъ

непрестано псуемъ и тучемъ да бы иѣ одъ тогъ одучила, и мало развеселила, па ништа.“ —

ДОМАЉЕ НОВОСТИ.

— Садъ можемо за цело нашимъ читательима явити, да е нѣгова Светлостъ князь, овы дана подписао уредбу покоіой ѣе сви чиновницы униформе правити и носити. Иста уредба одма ѣе изаѣи.

— (Пандирало 1. Априла.) У вароши Пироту — 12. сати одъ Ниша — еданъ дервишъ явно е по кафанама говоріо: да е турска вера најгора; што су турцы сами ѣитапъ погазили и по нѣму се невладаю, него да е вера христіанска боля. — Овогъ дервиша затвори заповедникъ пиротскій, и по пресуди, коя е у Цариграду потврѣена, буде истый дервишъ у реченой вароши у сокаку стамбол-махали явно посеченъ. (При таквомъ случаю рађа се то пытанъ: Иѣ е тай дервишъ полудіо, или се опаметіо?? —)

— У засѣданіо школске комиссіе држаномъ прошле суботе, заключено е, каква ѣе быти одяко Терминологія Рачунице. Затимъ подкомисія, коя е за прегледанъ Рачуница одређена была, поднела е извѣстіе свое о Рачуницама Г.Г. Филипа Христића и Милована Спасића. Рачуница Г. Филипа Христића, разборитымъ и яснимъ слогомъ израђени, одобрена е као школска кнѣига, изъ коѣ ѣе деца учити. По миѣнію подкомисіе, дѣло е ово тако начинѣно, да човекъ по нѣму и безъ учителя може научити рачувати. Рачуницу Г. Спасића, такође подкомисія али више као упутствіе за учителъ, коимъ ѣе начиномъ деца Рачуницу предавати препоручила. Комисія е заключила предложити да се обе рачунице о трошку правителства печатаю прва као правила за ученъ ѣака а друга као руководство и толкованъ за учителъ. У име награде рѣшила е комисія, да се за сваку рачуницу по 10. дук. цес. даде. — Г. Спасићъ уступіо е свою награду на печатанъ земљовида Србіе. — Досадъ е комисія школска већъ седамъ школски дѣла, одъ нѣни членова израђены прегледала и одобрила. Скоро сва ова дѣла већъ су се почела печатати; а съ концемъ ове школске године, сва ѣе быти готова и напечатана.

—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—

— Кнѣиге *Наполеонъ Бонапарта* и *Песме*, немогу се више нигди на продаю добити, а пренумерантима свыма послате су како у Београду тако и у окружіяма, кои некъ изволе што пре новце послати.

— Г. Аѣимъ Медовићъ, Докторъ Медецине и Физикусъ окружія пожаревачкогъ послао е Друштву Србске Словесности као нѣговъ чланъ, карту окружія пожаревачкогъ, шпецијалну или такову на којој се свако село свакој потокъ и брегъ точно назначенъ налази, коју е онъ крозъ свои 7 до 8 година одкако е лѣкаръ истогъ окружія, саставіо, а ове године израдїо и тако вешто и прекрасно своіомъ рукомъ начертао и исписао, да свакој тай нѣговъ посао на првыи погледъ за изрезану и печатану карту држати мора. Къ томе е сачинїо и обширно описиванѣ пожаревачкогъ окружія, а же ли да све то Друштво Србске Словесности као прилогъ одъ нѣга на светъ изда. Свакој кои е годъ ову карту видїо, похвалїо е ово лепо и важно дѣло Дра Медовића, а и цело друштво заиста ће га у првомъ идућемъ засѣданїю своје съ радосћу прїимити, ерѣ овако полезный и изредный трудъ сачинителѣвъ заиста заслужуе, не само похвалу и благодарностъ него и награду, коіомъ бы се и самъ Сачинителъ къ дальој дѣлателности на ползу просвете србске ободрїо а и другыи на подражаванѣ побудили. Ово ће намъ быти прва Србска Шпецијална карта, точна, исправна а и лепо начертана, на коју се ослонити можемо, ерѣ су скоро све досадинѣ карте земаля къ турској држави принадлежеће, (изузимаюћи вальда само влашке землѣ) пуне погрешака, но ова ако и нїе математичкы савршена, али е за цело таковой найближа, колико се то естъ ово емпиричнымъ начиномъ и меренїемъ растоянїа на сатове хода, дакле безъ геометричкы и тригонометричкы дѣланя постићи дае. Карта ова са принадлежећимъ къ нѣој дѣломъ много ће подмоћи точно познаванѣ нашегъ србскогъ отечества, и заслужуе да е свакој изображеный Србинъ има и проучи; мы само то срдачно желимо, да што пре на светъ изиђе и да скоро дочека себя подобне другарице, шпецијалне карте осталь предѣла и окружія Србіе.

Ш.

— На представленїе Попеч. Финансіе поставлѣнъ е Архиваръ Попеч. Фин. Г. Стев. Янићевићъ за казначея окр. Смедеревскогъ.

— Херманъ Шлезингеръ докторъ медецине представїо се после дугогъ болованя.

— Изъ Ягодине являю намъ да е тамо една овца оягнїила четворо ягянца.

— У Београду то е найновїе да Ђурђев дан дође а ускрса іоштъ нема.

СТРАНЕ НОВОСТИ.

— Пролеће дође, и свуда се миръ подпуный одржао, мало по мало све се повраћа у свое старо корито. Све се више и више стишава. Предво-

дители немира разсѣяни су у све четири части света, а революціонарне новине по своимъ краевыма умеренїе починю да пишу. Дипломати Европе продужую далѣ свой путъ политике, на комъ су были у почетку 1848. године стали, само што садъ све што раде съ већимъ искуствомъ раде, ерѣ прошле две године были су за нѣи и за све будуће велика школа. Владатели повраћаю се одъ свогъ страа, и спремаю се са сваке стране да могу у свако доба одпоръ дати таковымъ годинама. Они су садъ у найвећој слози, и небою се сполясны неприятели и нападана, — — — — —

— — — — —
— — — — —
— — — — —
— — — — —
— — — — —

1848 и 49. година нису никакво чудо у обштой исторїи. У свакомъ веку ако не више а оно баръ такве две године могу се наћи. Само што су неке разлике у узроцыма и намѣрама. Одавно е казано да ништа нема новогъ на овомъ свету, све се стари догађаи у новымъ альинама представляю, све се стара исторїя у другимъ или онымъ истымъ народима съ новымъ именыма понавля. — И досадъ су Талїани и Мацари бунили се противъ царева аустриски, и до садъ су Французи имали републику; и до садъ су се Немцы међъ собомъ клали и тукли, и у обште и досадъ е све было и быва што е већъ еданпутъ было, то су исти народи кои играю свое старе роле, само су друга имена нѣіовы предводителя. То су све старе сцене коє се у той великой драми или комедїи светске исторїе съ некимъ променама повтараю. Немцы садъ опетъ зову избавителѣмъ Германїе оне кои су на нѣи изъ топова пуцали. Французи забора више нѣіовъ марселѣгъ. Талїани славе Радецкогъ противъ кога су се до юче тукли. Римляни падаю на колена предъ нѣіовымъ светымъ отцемъ, и любе нѣгове альине и землю гди стае. Мацари праве готово благодарителне адресе ономъ истомъ цару когъ су се торжественно одрекли были.

— Млоге новине говоре, да ће Ламартинъ изъ Париза преко Беча и Београда у Цариградъ, а оданде на свое лепо и весело польско добро, коє му е Султанъ поклонїо путовати, гди ће последнѣ часове свога живота у миру провести.

— У Бачкој уватила е войводско-аустриска власть четири цыганина с' два медведа, при коима су нашли писма мацарски бегунаца. Цыгани су одма повешани.

— Одъ юче е ступїо у дѣйство аустриской мѣнничный законъ, а такође изашло е и цело одавно очекивано устроєнїе. И надамо се да ће Аустрїя опетъ постати *благословено* и *непоколебимо* царство.